

VEILIGHEID Nieuwe samenwerking in Kop van Noord-Holland

Niets wachtlijsten, direct hulp bij huiselijk geweld

Slachtoffer zijn van ernstig huiselijk geweld. Traumatische ervaringen moeten ondergaan. En vervolgens maanden wachten op psychologische hulp om uit een diep dal omhoog te klauteren. Dat moet toch anders kunnen?

Leo Blank
l.blank@mediahuis.nl

Den Helder ■ Dat dachten ze bij de Vrouwenopvang Kop van Noord-Holland al heel lang. Op een geheim adres zijn de negen kamers voor vrouwen die op de vlucht zijn voor geweld van hun (ex)partner altijd bezet. Dat geldt ook voor het huis van de instelling waar vrouwen in de verdrukking onder begeleiding weer op eigen benen proberen te staan. In veruit de meeste situaties zijn ook de kinderen mee gevlucht.

Patronen

„Wij doen in de opvang de psychosociale begeleiding van vrouwen en kinderen. Hoe gewelddadig ging het er thuis aan toe? Hoe was het verloop? Hoe kunnen patronen worden doorbroken? Hoe zorgen we ervoor dat vrouwen weer geleidelijk op eigen benen kunnen staan?“, somt directeur-bestuurder Karin Hofland van de vrouwenopvang een deel van de taken op.

Maar ook biedt de opvang steun bij praktische zaken zoals aanpak schuldenproblematiek, aanvragen uitkering en opzeggen woning.

Gemiddeld verblijft een slachtoffer van huiselijk geweld zes tot negen maanden in de opvang. Vanwege hun veiligheid komen ze allemaal van buiten de regio. In de Kop van Noord-Holland, in dit geval letterlijk een uithoek van Nederland, lopen ze het minste risico een (ex)partner met losse handjes tegen het lijf te lopen. Vaak keren de vrouwen en hun kinderen na verloop van tijd terug naar de omgeving van het netwerk waar ze vandaan komen en gesteund kunnen worden.

Mishandelingen

In de vrouwenopvang ontbrak een psycholoog die de mentale gevolgen van stelsmatige mishandeling achter de voordeur kan aanpakken. „Bij de GGZ bestaan lange wachtlijsten. Het kan maanden duren voordat een vrouw wordt uitgenodigd voor een intakegesprek. Vooral als er ernstige trauma's spelen, kan het voorkomen dat ze niet voldoende is hersteld als ze bij ons weg gaat. Het risico op terugval is dan levensgroot aanwezig. Waardoor ze foute keuzes maakt en opnieuw in een neerwaartse spiraal terechtkomt“, weet Karin Hofland uit langdurige ervaring.

Maar sinds kort is er veel te goede keerd, voegt ze er in één adem aan toe. Begin 2019 opende FamilySupporters een vestiging in Den Helder. Een snel groeiende hulpinstelling met inmiddels vijftien locaties in het land.

Directeur Henry ten Hoeve, die tien jaar geleden aan de wieg stond van de Opvoedpoli in de marinestad, licht toe dat de werkwijze altijd uitgaat van de kracht van de groep. „In dit geval vooral van het gezin waarvan moeder en kinderen deel uitmaken. Een mens staat nooit helemaal alleen. Door huiselijk geweld zijn verhoudingen ernstig verstoord. Bij kinderen kan dit leiden tot allerlei psychische en sociale problemen. Reeds aanwezige stoornissen als autisme en adhd kunnen verergeren en depressies komen vaker voor. Wij helpen ook vrouwen als ze nog zwanger zijn. De roze wolk blijkt soms toch niet zo roze te zijn“, aldus Ten Hoeve.

Kind in verdrukking

Zijn opvolger bij de Opvoedpoli Den Helder, manager Arie Verhaar,

richt zich met zijn team vooral op de positie van het kind dat door huiselijk geweld in de verdrukking is geraakt: „Ook voor kinderen zijn dit traumatische ervaringen, die ze nog lang met zich meedragen. Het gevoel van veiligheid zijn ze volledig kwijt. Maar ook de relatie met moeder kan verstoord raken door alle stress die ze thuis moesten ondergaan met een gewelddadige vader. Dat aspect is voorheen soms onderbelicht gebleven. Daarin kan een gezinscoach veel betekenen.“

De drie partijen (Vrouwenopvang, Opvoedpoli en FamilySupporters) hebben elkaar nu gevonden. Heel concreet houdt de samenwerking in dat er binnen twee weken psychologische hulpverlening start voor moeder en kinderen. Alles speelt zich af in de vrouwenopvang zelf, de psychologen van Opvoedpoli en FamilySupporters komen één dag per week over de vloer en voeren dan in een vertrouwde omgeving gesprekken met slachtoffers.

De vraag rijst waarom de instellingen elkaar pas nu hebben gevonden als dit blijkbaar het ei van Columbus is. Arie Verhaar heeft daar een verklaring voor: „Hiervoor spraken we elkaar weleens. Maar dat was niet structureel. Wetten en regels stonden samenwerking in de weg. Daardoor was het niet eenvoudig om samen een hulptraject te starten. Die muren zijn nu geslecht, we hebben elkaar prima gevonden en daardoor is er grote samenhang ontstaan in de hulpverlening aan vrouwen en kinderen. Onze lijnen zijn ultrakort.“

Vader

Maar hoe krijg je een onwillige vader mee? Die door zijn gewelddadig gedrag feitelijk de bron is van alle ellende en niet zelden uit is op wraak op zijn gevluchte echtgenote en kinderen.

Dat is een heikel punt, blijkt uit de woorden van Hofland, Verhaar en Ten Hoeve. Verhaar: „In beginsel trachten we de vader altijd te betrekken bij de hulpverlening. Samen blijven ze de ouders.“ Hofland: „Waar het kan zetten we in op systeemgesprekken met moeder én vader. Zo snel als kan starten we het contact tussen kind en vader ook weer op.“

Maar in lang niet alle situaties lukt het de vader mee te krijgen bij normalisering van ernstig verstoorde relaties. Als hij ook nog het gezag heeft over de kinderen moet

”

Hoe zorgen we ervoor dat vrouwen weer geleidelijk op eigen benen kunnen staan?

”

In beginsel trachten we de vader altijd te betrekken bij de hulpverlening. Samen blijven ze de ouders

Van links naar rechts: Arie Verhaar (Opvoedpoli), Henry ten Hoeve (FamilySupporters) en Karin Hofland (Vrouwenopvang Kop van Noord-Holland) hebben de handen ineengeslagen.

FOTO REDMOUSE

er zelfs toestemming van hem komen om een traject te kunnen starten. Niet zelden ligt hij vervolgens dwars.

Ernstig bedreigd

De kwalijke rol van de vader kan overigens nog veel verder gaan, weet Henry ten Hoeve: „Vorig jaar zijn medewerkers van FamilySupporters en Opvoedpoli ernstig bedreigd door een furieuze vader. Bij FamilySupporters waren we genoodzaakt deuren tijdelijk op slot te doen. Dat was heftig.”

Arie Verhaar vult aan: „Die dreiging is er altijd. Je bent bijna verplicht om altijd achterom te kijken of er gevaar dreigt. Het hoort erbij. Door onze korte lijnen kunnen we elkaar snel waarschuwen en zo voorkomen dat iets escaleert.”

Politie

De vrouwenopvang staat in direct contact met de politie, aldus Karin Hofland: „Als het foute boel is en we worden bedreigd is één belletje voldoende om hulp in te roepen.”

Nu de drie instellingen letterlijk bij elkaar over de vloer komen staan ze samen sterker tegen dergelijke incidenten. Verhaar: „We hebben vrouwen in elkaar. Ieder van ons weet waar hij goed in is. En waar een ander beter in is. We kijken wat goed is voor moeder en kind. Daar draait alles om. Dat we samen optrekken is uniek in Nederland, dat durf ik zonder overdrijven te zeggen.”

Eindelijk rust na jarenlange mishandeling door ex-partner

Den Helder ■ Linda* (41) woonde tien jaar met haar voormalige man in Rotterdam. Zij is hier geboren, haar ouders hebben een andere nationaliteit. Dat geldt ook voor haar ex-partner. De eerste drie jaren van haar relatie waren gelukkig, vertelt ze. De ommekeer kwam in 2016. Over de aanleiding wil ze liever niets kwijt. Dan zou haar ex al snel kunnen herleiden dat het om haar gaat.

Het ging thuis al snel van kwaad tot erger, de spanningen liepen steeds hoger op, vertelt ze: „Hij bedreigde en vernederde me. Ik was een slechte vrouw, zou nooit een goede moeder worden voor mijn kinderen. Er zou niets van me terechtkomen in mijn leven. Hij werd steeds gewelddadiger. Ik werd dagelijks geschopt en geslagen. Kreeg voorwerpen naar mijn hoofd geslingerd. Ik raakte ernstig gewond. Ik ging wekenlang niet de straat op, want zo wilde ik niet gezien worden.”

Gevangene

Langzamerhand werd ze een gevangene in eigen huis, vertelt Linda: „Mijn man verbood me alleen

het huis uit te gaan. Dat mocht alleen in gezelschap van zijn familie. Dat heeft jaren geduurd.” Ook haar beide kinderen, die nu vijf en drie jaar zijn, moesten het regelmatig ontgelden en werden mishandeld door hun vader.

Veilig Thuis

Voor Linda was daarmee de grens bereikt: „Ik belde mijn moeder. Die vermoedde al dat er iets ernstig mis was. Maar ik mocht van hem geen contact met haar zoeken. Op een dag toen hij naar zijn werk was heb ik de buurt politie gebeld. Die heeft me opgehaald, samen met mijn kinderen. Ik had de koffers al ingepakt. Op het bureau heb ik aangifte tegen mijn partner gedaan.”

Via Veilig Thuis kwam ze terecht in de noodopvang van het Oranjestad. Linda wist niet wat haar overkwam: „Zulke aardige mensen! Ik was bang om iets te vragen aan ze. De kinderen werden ook goed opgevangen. Na een week werd ik geplaatst in de vrouwenopvang in de Kop van Noord-Holland. Dat was in april dit jaar.”

Linda is tot rust gekomen in het

afgelopen halfjaar: „De maatschappelijk werkster zoekt van alles voor me uit. Ze regelt de hele papierwinkel. Duikt in mijn schuldenproblematiek. Mijn partner had leningen op mijn naam staan. Ze zijn hier allemaal heel behulpzaam.”

In de derde week na haar aankomst had ze het eerste gesprek met een psycholoog van FamilySupporters. „Nu is dat wekelijks op maandag. Het is een intensief traject, ik beleef al die traumatische gebeurtenissen opnieuw. Ik huilde soms een uur aan één stuk door met mijn ogen dicht.”

Sterker

Maar geleidelijk voelt ze zich sterker: „Ik zie het beeld van een lege fruitmand die ik stuk voor stuk weer vul met vruchten. Ik wil hier als een sterke moeder uitkomen. De volgende stap is een eigen huis. Waar maakt me niet uit. Waar ik rustig met mijn kinderen kan leven, zonder stress.”

Haar beide kinderen worden om de paar weken geobserveerd door een kindpsycholoog die ook naar de vrouwenopvang komt. Die maakt een korte videofilm als de

kleintjes bijvoorbeeld spelen met speelgoed. Vooralsnog lijkt het of ze geen ernstige, blijvende schade hebben opgelopen.

Verrot gescholden

Het contact met haar ex is verboden. Maar dat betekent niet dat Linda van hem af is: „Hij dreigt met zelfdoding. Dat is mijn schuld. Ook mijn moeder wordt door hem bedreigd. Hij weet waar ze woont. Waar ik nu verblijf is hem niet bekend. Medewerkers van de vrouwenopvang hebben hem gebeld om te vertellen hoe het met de kinderen gaat. Ze werden verrot gescholden.”

Haar ex-partner wil het gezag over zijn kinderen terug en dat ze bij hem komen wonen. Dat probeert hij via de rechter af te dwingen. Linda: „Enkele maanden geleden zag ik hem voor het eerst weer, bij de rechtbank. Uit voorzorg was politie aanwezig. De rechter gelastte een onderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming. Dat loopt nog.”

* Linda is uit privacyoverwegingen gefingeerd, haar echte naam is bij de redactie bekend.

Keurmerk

Vrouwenopvang Kop van Noord-Holland bezit sinds april dit jaar het landelijke keurmerk 'Veiligheid in de Vrouwenopvang'. Bij de totstandkoming in 2019 waren onder meer de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) betrokken. Het keurmerk dat wordt afgegeven nadat de opvang op tal van onderdelen is getoetst op veiligheid voor vrouwen, mannen en kinderen is een kwaliteitscertificaat, dat tevens waarborgt dat in alle opvanglocaties in Nederland op dezelfde wijze wordt gewerkt. Zodat slachtoffers van huiselijke geweld na overplaatsing niet plotseling met een andere aanpak worden geconfronteerd. Gemeenten zijn de voornaamste financiers van deze vorm van opvang. Per jaar zijn er circa 200.000 geregistreerde slachtoffers van huiselijk geweld in Nederland. Jaarlijks komen ongeveer 13.000 vrouwen, kinderen en mannen in de opvang.